

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра німецької філології

Затверджено

на засіданні кафедри німецької філології
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 12 від 23 червня 2023 р.)

В.о. завідувача кафедри

доц. Петрашук Н.Є

Силабус освітньої компоненти
«Комп'ютерна лінгвістика»

що викладається в межах

ОПП «Німецька та англійська мови і літератури
(переклад включно)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності **035 Філологія**
за спеціалізацією **035.043 Германські мови та літератури**
(переклад включно), перша – німецька

Силабус курсу «Комп'ютерна лінгвістика»

2023/2024 навчального року

Назва курсу	«Комп'ютерна лінгвістика»
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов, кафедра німецької філології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035.05 Філологія Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я, по батькові	Теребушко Юрій Романович
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри німецької філології Львівського національного університет імені І. Франка
Місце роботи	Львівський національний університет імені І. Франка, кафедра німецької філології
Електронна адреса	Yuriy.Terebushko@lnu.edu.ua
Сторінка викладача	https://lingua.lnu.edu.ua/employee/terebushko-yurij-romanovych

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Час	Щосереда, 13.30-15.20
Місце	Львівський національний університет імені І. Франка, кафедра німецької філології (м. Львів, вул. Університетська, 1, а. 427)

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Сторінка курсу	
Коротка анотація курсу	Курс покликаний познайомити студентів-філологів з методами використання сучасних комп'ютерних технологій для здійснення лінгвістичних досліджень, створення словників та у перекладацькій діяльності,

	зокрема ознайомлення студентів із засадами машинного перекладу,
Мета та завдання курсу	<p>Мета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з основними поняттями комп'ютерної лінгвістики; • ознайомлення з можливими сферами застосування методів комп'ютерної лінгвістики; • отримання студентами практичних навичок використання спеціалізованого програмного забезпечення; <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити галузі традиційної лінгвістики, необхідні для опису мови з точки зору комп'ютерної лінгвістики; • визначити основні алгоритми машинної обробки мов; • ознайомити студентів з галуззю корпусної лінгвістики; • формування вмінь та навичок необхідних для ефективного використання засобів сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності;
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бук С. Основи статистичної лінгвістики: Навчально-методичний посібник / Відп. ред. проф. Ф.С. Бацевич.— Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008.— 124 с. 2. Волошин Володимир Григорович Комп'ютерна лінгвістика: Навч. посібник.— Суми: Університетська книга, 2004. 3. Дарчук Н. П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту): підручник.— К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 4. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: Підручник.— Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006.— 188 с. 5. Левицкий В. В. Квантитативные методы в лингвистике / В. В. Левицкий. – Черновцы : "Рута", 2004. – 190 с. 6. Leech G. Introducing Corpus Annotation / G. Leech // Garside R. Corpus Annotation: Linguistic Information from Computer Text Corpora / R. Garside, T. McEnery, (eds.). – London : Longman, 1997. – P. 1–18. 7. Lemnitzer L. Korpuslinguistik / L. Lemnitzer, H. Zinsmeier. – Tübingen : Narr, 2006. – 220 S. 8. McEnery T. Corpus Linguistics [Електронний

ресурс] / T. McEnery, A. Wilson. – Edinburgh : Edinburgh University Press. – 1996. – 209 с. – Режим доступу:

<http://www.lancs.ac.uk/fss/courses/ling/corpus/CONTENTS.HTM>

9. Meyer C. English corpus linguistics: an introduction / C. Meyer. – Cambridge : Cambridge University Press, 2002. – 184 p.
10. The Oxford Handbook of Computation Linguistics / ed. by Ruslan Mitkov.— Oxford University Press, 2003.
11. Quasthoff U. Corpus Portal for search in monolingual corpora / Uwe Quasthoff, Matthias Richter, Christian Biemann. [Електронний ресурс] // Proceedings of LREC-06. – Genoa, 2006. – P. 1799–1802. – Режим доступу : <http://corpora.informatik.uni-leipzig.de/download/CorpusPortal.pdf>

Додаткова

1. Бук С. 3 000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф.С.Бацевич.— Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2006.— 192 с.
2. Belica C. Statistische Kollokationsanalyse und -clustering. Korpuslinguistische Analyseverfahren. Institut für Deutsche Sprache, Mannheim [Електронний ресурс] / C. Belica. – 1995. – Режим доступу : <http://corpora.ids-mannheim.de/ccdb>
3. Biemann C. Web Services for Language Resources and Language Technology Applications / Biemann Christian, Bordag Stefan, Quasthoff Uwe, Wolff Christian // Proceedings of LREC-04. – Lisboa, 2004. – P. 1477–1480.
4. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft 2., völlig neubearbeitete Auflage / H. Bußmann. – Stuttgart : Kröner, 1990. – 904 S.
5. Kyiak T. Maschinelle Übersetzung in der Ukraine: Zustand und Perspektiven / Taras Kyiak // Викладання та вивчення німецької мови в міжкультурному просторі : матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. Асоціації українських германістів. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – С. 80–82.

Інтернет-ресурси

1. Український мовно-інформаційний фонд НАН України: мова, інформатика, лінгвістика [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ulif.org.ua/>
2. DWDS [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dwds.de/>

	<p>3. TextSTAT - Simple Text Analyse Tool [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://neon.niederlandistik.fu-berlin.de/textstat/</p> <p>4. Wortschatzportal [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://wortschatz.uni-leipzig.de/de</p> <p>5. WordSmith Tools [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.lexically.net/wordsmith/</p>
Тривалість курсу	один семестр
Обсяг курсу	Загальна кількість годин – 90. 32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекційних занять, 16 годин практичних занять, 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>В результаті вивчення даного курсу студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття комп'ютерної лінгвістики; • основні можливості застосування інструментів комп'ютерної лінгвістики у традиційному мовознавстві; • методи вирішення окремих лінгвістичних завдань; • основні функціональні можливості лінгвістичного програмного забезпечення <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати технології автоматизованої обробки текстової інформації для вирішення завдань з мовознавства, літературознавства, перекладу; • працювати зі спеціалізованими програмами для автоматизованої обробки текстів; • користуватися онлайн-ресурсами для вирішення конкретних лінгвістичних завдань
Ключові слова	мова, переклад, машинна обробка мов
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль	залік
Пререквізити	Базові знання із загального мовознавства, навички користувача ПК
Форми організації навчання	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації, тестування, написання доповідей і рефератів, виступи, обговорення
Методи навчання	Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладення матеріалу, евристичний метод, дослідницький метод, «мозковий штурм», проект
Необхідне обладнання	Проектор і ноутбук з доступом до інтернету

ОЦІНЮВАННЯ

<p>Розподіл балів, які отримують студенти</p>	<p>Аудиторна робота – 40 балів Індивідуальне завдання – 20 балів Модульні контрольні роботи – 40 балів Бали на заліку оформляються шляхом сумування одержаних студентом балів за усі види навчальної діяльності. Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p>																																										
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>1. Оцінювання аудиторної роботи (0 – 40 балів) студентів враховує успішність опрацювання теоретичних питань, базової та допоміжної літератури до змістових модулів лекційного курсу, якість виконання практичних завдань до змістових модулів навчальної дисципліни.</p> <table border="1" data-bbox="655 678 1543 1182"> <thead> <tr> <th>Кількість балів</th> <th>Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)</th> <th>% правильних відповідей (тестування)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>40 – 37</td> <td>відмінна</td> <td>100 – 90</td> </tr> <tr> <td>36 – 33</td> <td>дуже добра</td> <td>89 – 81</td> </tr> <tr> <td>32 – 29</td> <td>добра</td> <td>80 – 71</td> </tr> <tr> <td>28 – 25</td> <td>задовільна</td> <td>70 – 61</td> </tr> <tr> <td>24 – 21</td> <td>достатня</td> <td>60 – 51</td> </tr> <tr> <td>20 – 0</td> <td>незадовільна</td> <td>50 і менше</td> </tr> </tbody> </table> <p>2. Оцінювання індивідуальної роботи студентів (0-20), враховує якість та обсяг опрацювання наукової літератури, вміння її реферувати, аналізувати, узагальнювати результати пошуків і виклад власних думок.</p> <table border="1" data-bbox="639 1469 1543 2024"> <thead> <tr> <th>Кількість балів</th> <th>Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)</th> <th>% правильних відповідей (індивідуальне завдання)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20 – 18</td> <td>відмінна</td> <td>100 – 90</td> </tr> <tr> <td>17 – 16</td> <td>дуже добра</td> <td>89 – 81</td> </tr> <tr> <td>16 – 15</td> <td>добра</td> <td>80 – 71</td> </tr> <tr> <td>14 – 13</td> <td>задовільна</td> <td>70 – 61</td> </tr> <tr> <td>12 – 11</td> <td>достатня</td> <td>60 – 51</td> </tr> <tr> <td>10 – 0</td> <td>незадовільна</td> <td>50 і менше</td> </tr> </tbody> </table>	Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей (тестування)	40 – 37	відмінна	100 – 90	36 – 33	дуже добра	89 – 81	32 – 29	добра	80 – 71	28 – 25	задовільна	70 – 61	24 – 21	достатня	60 – 51	20 – 0	незадовільна	50 і менше	Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей (індивідуальне завдання)	20 – 18	відмінна	100 – 90	17 – 16	дуже добра	89 – 81	16 – 15	добра	80 – 71	14 – 13	задовільна	70 – 61	12 – 11	достатня	60 – 51	10 – 0	незадовільна	50 і менше
Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей (тестування)																																									
40 – 37	відмінна	100 – 90																																									
36 – 33	дуже добра	89 – 81																																									
32 – 29	добра	80 – 71																																									
28 – 25	задовільна	70 – 61																																									
24 – 21	достатня	60 – 51																																									
20 – 0	незадовільна	50 і менше																																									
Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей (індивідуальне завдання)																																									
20 – 18	відмінна	100 – 90																																									
17 – 16	дуже добра	89 – 81																																									
16 – 15	добра	80 – 71																																									
14 – 13	задовільна	70 – 61																																									
12 – 11	достатня	60 – 51																																									
10 – 0	незадовільна	50 і менше																																									

3. Оцінювання письмових модульних робіт (0-40 балів) враховує рівень сформованості знань та вмінь з навчальної дисципліни.

Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей (тестування)
40 – 37	відмінна	100 – 90
36 – 33	дуже добра	89 – 81
32 – 29	добра	80 – 71
28 – 25	задовільна	70 – 61
24 – 21	достатня	60 – 51
20 – 0	незадовільна	50 і менше

Політика виставлення балів

Крім перерахованих вище видів навчальної діяльності при підсумковому оцінюванні враховується також присутність на заняттях, запізнення, активність студента під час практичного заняття. Недопустимим є користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням. Також неприйнятним є списування, плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Оцінка ECTS	Визначення	Залік
100 - 90	A	Відмінно	Зараховано
89 - 81	B	Дуже добре	Зараховано
80 - 71	C	Добре	Зараховано
70 - 61	D	Задовільно	Зараховано
60 - 51	E	Достатньо	Зараховано
21 - 50	FX	Недостатньо	Не зараховано (з можливістю)

				повторного складання)
	0 - 20	F	Незадовільно	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
	<p>Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни "Комп'ютерна лінгвістика".</p> <p>Академічна доброчесність. Індивідуальні завдання студентів мають бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів є прикладом академічної недоброчесності. Виявлення її ознак в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Всі студенти повинні відвідувати усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Література, яка надається викладачем, використовується студентами виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Також вітається використання студентами іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>			

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ З КУРСУ:

1. Computerlinguistik als interdisziplinäres Fach
2. Bereiche der Computerlinguistik
3. Automatische Sprachenverarbeitung
4. Algorithmen und Modelle der automatischen Sprachenverarbeitung
5. Digitale Philologie
6. Computerlinguistik für Geisteswissenschaftler
7. Korpuslinguistik

8. Arten der Korpora
9. Nutzungsmöglichkeiten der Korpora
10. Korpora in der Literaturwissenschaft
11. Korpora für die Sprachwissenschaft
12. Korpora für die Übersetzung

СХЕМА КУРСУ

Тиждень/ Дата	Тема, план, тези	Форма діяльності	Література	Завдання	Термін виконання
	Змістовий модуль 1. Основи комп'ютерної лінгвістики				
	Тема 1. Комп'ютерна лінгвістика як міждисциплінарний фах	лекційне заняття	конспект лекцій	Ознайомлення з предметом	Протягом семестру
	Тема 2. Галузі комп'ютерної лінгвістики	лекційне заняття	конспект лекцій	Структура предмету, можливості застосування комп'ютерних технологій у мовознавстві	Протягом семестру
	Тема 3. Автоматична обробка мов	лекційне заняття	конспект лекцій	Ознайомлення з можливостями застосування комп'ютеризованої обробки мов	Протягом семестру
	Змістовий модуль 2. Корпусна лінгвістика				
	Тема 4. Поняття цифрової філології	практичне заняття	Основна: 2,3,4,7	Використання цифрових технологій у лінгвістиці	Протягом семестру
	Тема 5. Поняття корпусної лінгвістики	практичне заняття	Основна: 2,3,4,7	Ознайомлення з поняттям корпусу у КЛ	Протягом семестру
	Тема 6. Основні засади створення корпусів та обробки корпусних даних	практичне заняття	Основна: 2,3,4,7	Ознайомлення з програмним забезпеченням для	Протягом семестру

				роботи з корпусами	
	Тема 7. Використання корпусів у літературознавстві	практичне заняття	Основна: 2,3,4,7	Створення робота з корпусами авторських текстів	Протягом семестру
	Тема 8. Використання корпусів у мовознавстві та перекладі		Основна: 2,3,4,7	Використання корпусних даних на практиці	Протягом семестру